

Қазақстан Республикасының Ауылшаруашылығының министірлігі
С.Сейфулин атындағы Қазақ агротехникалық университеті.

Дипломдық жоба

***Тақырыбы: Алматы облысы «Байсерке Агро» оқу ғылыми-
өндірістік орталығы жағдайында арпа өсіру технологиясының
элементтерін жетідіру***

Орындаған: **Айтжан.Б.А**

Дипломдық жетекші: **Тлепбаева.А.А**

ДИПЛОМДЫҚ ЖОБАНЫҢ МАҚСАТЫ:

Алматы облысының ылғалы жеткіліксіз тәлімі аймақтарында сапалы және мол өнім алу мақсатында арпаның өсіру технологиясын жетілдіру.

ДИПЛОМДЫҚ ЖОБАНЫҢ МІНДЕТІ:

- Алматы облысы Талғар ауданы жағдайында арпаның өсіру технологиясын игеру;
- Алматы облысы Талғар ауданы жағдайында жаздық арпаны өсіру технологиясын жетілдіру мақсатында ғылыми жобасын жасап шығару;
- жаздық арпа дақылының жобаланған өсіру технологиясына экономикалық тұрғыда баға беру.

КӨПЖЫЛДЫҚ ОРТАША КӨРСЕТКІШТЕРМЕН САЛЫСТЫРҒАНДАҒЫ 2017 Ж. ОРТАША ТӘУЛІКТІК АУА ТЕМПЕРАТУРАСЫ, °С (ТАЛҒАР МЕТЕОСТАНСАСЫНЫҢ ДЕРЕКТЕРІ)

<i>Жыл</i>	<i>Айлар</i>												<i>Жыл бойы</i>
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	IX	X	XI	XII	
2017	-3,1	2,7	9,7	14,7	22,8	26,5	25,7	25	20,6	11,9	8,8	2,5	14,5
Орташа көпжыл- дық	-2,6	-0,3	5,4	12,8	18,7	23,2	26,1	24,5	19,1	11,9	4,8	0	11,9
Ауыт- қуы	-0,5	+3,0	+4,3	1,9	+4,1	+2,3	-0,4	+0,5	+1,5	0	+4,0	+2,5	+2,6

КӨПЖЫЛДЫҚ ОРТАША КӨРСЕТКІШТЕРМЕН САЛЫСТЫРҒАНДАҒЫ 2017 Ж. ТҮСКЕН ЫЛҒАЛДЫҢ ОРТАША МӨЛШЕРІ, ММ (ТАЛҒАР МЕТЕОСТАНСАСЫНЫҢ ДЕРЕКТЕРІ)

<i>Жыл</i>	<i>Айлар</i>												<i>Жыл бойы</i>
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	IX	X	XI	XII	
2017	56	66	71, 6	72,3	13,4	17,7	4,6	2,4	0,8	28,6	55,4	79,7	468,5
Орташа көпжыл- дық	60	63	87	68	42	17	7	3	7	37	42	64	497
Ауыт- қуы	-4	+3	- 15, 4	-5,7	- 28,6	+ 0,7	-2,4	-0,6	-6,2	-8,4	+13,4	15,7	-25,5

«БАЙСЕРКЕ-АГРО» ЖШС

ЖШС "Байсерке-Агро" – Панфилово племзавод негізінде құрылған тәуелсіз ұйым. Басында жетекші сала ретінде: өсімдік шаруашылығы және мал шаруашылығы болды. Кейінірек 2006 жылы өңдеу және астық сақтау атты- үшінші бағыты, 2013 жылы оқыту, яғни төртінші бағыты пайда болған. Бүгінде "Байсерке-Агро" Қазақстан ауыл шаруашылығы кәсіпорындары арасында көшбасшы болып табылады.

ЖШС "Байсерке-Агро" шаруашылығының жер көлемі – 43774,5 га, соның ішінде ауыл шаруашылық алқаптары – 43332,3 га, оның ішінде егістік – 3365,8 га, көпжылдық екіпелер - 114,5 га, шабындық – 29,9 га, жайылым – 39822,1 га, басқа да жерлер – 442,2 га. Сондай-ақ, 5 комбайн, 30 трактор, 60 бірліктен астам ауыл шаруашылығы машиналары бар. 90% - дан астам ауыл шаруашылығы машиналарын шетелдік жетекші фирмалар құрайды, мысалға Италия, Германия, АҚШ, Канада, Англия, Франция.

«БАЙСЕРКЕ АГРО» ЖШС-НІҢ АРПА ДАҚЫЛЫН ӨСІРУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ СХЕМАСЫ

№	Технологиялық шара	Көрсеткіштер	Агротехника
1	Негізгі өңдеу (күзде, алғы дақыл жиналғаннан кейін)	Тереңдігі: ✓ 20-22 см, ✓ 12-14 см,	ПЛН-5,35, БДМ-6-4,
2	Көктемгі өңдеу (топырақтың физикалық пісу кезеңінде)	Тереңдігі: ✓ 3-5 см ✓ 10-12 см,	БИГ-3, КПГ-4,5-2;
3	Себу (20-25 наурыз)	✓ Тұқым сіңіру тереңдігі 6-8 см. Себу мөл-шері: 3,2 млн. дана/га	СЗС-2,6,
4	Егістікті күтіп-баптау, техника	✓ Беткі тырмалау 2 рет ✓ Қатараралықтарын өңдеу	БДТ-3, КПШ-6;
5	Жинау (толық пісу кезеңінде)	Тікелей комбайнмен ору	Вектор-2, Енисей-1200;
6	Өнім, ц/га	16,3 ц/га	

ЖОБАЛАУ БӨЛІМІ

АУЫСПАЛЫ ЕГІС КЕСКІНІ

<i>Игерілген жылдар</i>	<i>Ауыспалы егіс жүйесі дақылдары</i>				
<i>2017 жыл</i>	Сүрі танап	Күздік бидай	Күздік бидай	Жаздық арпа	
<i>2018 жыл</i>	Күздік бидай	Күздік бидай	Жаздық арпа	Сүрі танап	
<i>2019 жыл</i>	Күздік бидай	Жаздық арпа	Сүрі танап	Күздік бидай	
<i>2020 жыл</i>	Жаздық арпа	Сүрі танап	Күздік бидай	Күздік бидай	

БАҒДАРЛАМАЛАНҒАН ӨНІМ АЛУ ҮШІН МИНЕРАЛДЫ ТЫҢАЙТҚЫШТАР БЕРУДІҢ ЖҰМЫСТЫҚ ЖОСПАРЫ

Өсіріл- етін дақыл	Минералды тыңайтқыштар (әсер етуші), кг/га														
	Барлығы			Негізгі			Тұқым себу алдында			Тұқым себумен бірге			Үстеп қорек Тендіру		
	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
Жаздық арпа	96	-	-	80	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-

ТОПЫРАҚ ӨНДЕУ ЖҮЙЕСІ

Топырақты әзірлеу және тұқым себу алдында өңдеу әдістері	Қажетті машиналар және құрал - жабдықтар	Жұмысты жүргізу мерзімі	Сапалық көрсеткіштері
Сыдыра жырту	ЛДГ-10	<i>Алғы дақыл жиналып болғанда</i>	8-10 см тереңдікке
Аудара жырту	ПЛН -4-35	<i>Күзгі суықтар басталғанша</i>	25-27 см тереңдікке
Тырмалау	БИГ-3, БМШ3,5	<i>Көктемде топырақ физикалық пісіп жетілгенде</i>	6-8 см тереңдікке

НЕГІЗГІ ДАҚЫЛ ТҰҚЫМЫН СЕБУГЕ ӘЗІРЛЕУ

Реттік қатары	Тұқымды себуге әзірлеу шаралары	Шараның алға қойылған мақсаты	Препараттың мөлшерінің шығыны	Ауылшаруашылық машиналары маркалары	Жүргізілетін мезгіл (агро күнтізбек	Сапасына қойылатын талаптар
1	<u>Елегіштен өткізу</u>	Тұқымнан біркелкі егін көгін алу үшін	-	ЗАВ-40	Тұқымдық материал жиналғаннан соң	Біркелкі 4 және 5 № електен өткізу
2	<u>Дәрілеу</u>	Аурулардан зиянкестерден қорғау	Гранозан препараты 1-1,5 кг/т	ПС-1,0	Себуден бір 1 ай бұрын	Бірыңғай

ЖОСПАРЛАНҒАН ДАҚЫЛДАР СЕБУ

Дақыл	Тұқымның сапа көрсеткіштері				Тұқым себу мөлшері		Себу		
	Тазалығы, %	өнгіштігі, %		1000 дән салмағы, г Себу жарамдылығы, %	млн · дан а/га	кг/га	Мерзімі	Әдісі	Тереңдігі, см
Жаздық	98	96	94,1	46-52	2,8	133	20-25.ІІІ	Жаппай	6-8

НЕГІЗГІ ДАҚЫЛ ЕГІСТІГІНДЕГІ КҮТІП-БАПТАУ ЖҰМЫСТАРЫ

Реттік қатары	Шаралар	Дақылдың даму сатысы	Жұмысты жүргізу мезгілі	Препарат-тардың шығын мөлшері (кг/га)	Қолданылатын машиналар маркасы және құрал жабдықтар	Қойылатын агротехникалық талаптар
1	2	3	4	5	6	7
1	<u>Тырмалау</u>	Түптену	Сәуір айының II онкүндігі	-	БИГ-3, БЗСС-1,0	3-4 см
2	<u>Гербицид шашу</u>	Түптену	Сәуір айының 3 онкүндігі	1,9-2,5 л/га	ОПШ-8	Аккурат, Базагран М, Зенит
3	<u>Инсектицид шашу</u>	Түтікке шығу	Мамыр айының 3 онкүндігі	0,2-0,3 л/га	ОПШ-8	Луидор, Энжио, Имидор

ЕГІНДІ ОРЫП-ЖИНАУ

<i>Вегетация кезеңі, күн</i>	<i>Жинау мерзімі</i>	<i>Дақылдың сандық көрсеткіштері</i>				<i>Жинау</i>		<i>1000 дәннің салмағы г</i>	<i>Өнім, ц/га</i>
		<i>Өсімдік ұзындығы, см</i>	<i>1м² жер-дегі өнімді сабақ саны, дана</i>	<i>Өнім-ді сабақ саны, дана</i>	<i>Масақтағы дән саны, дана</i>	<i>Жинау тәсілі</i>	<i>Агротехника</i>		
85	15-20. VI I	68	314	1,4	24	Тікелей	СК-5, Енисей – 1200	38,2	21,5

АРПА ӨСІРУДІҢ РЕНТАБЕЛЬДІЛІГІ

<i>Көрсеткіштер</i>	<i>Қалыптасқан</i>	<i>Жобаланған</i>
Жалпы түсім, теңге	12 240 000	15 482 000
Өндіріс шығындары, теңге	6 684 000	7 650 000
Пайда, теңге	5 460 000	7 830 000
Рентабельділігі, %	81,6	102,3

НАЗАР
АУДАРҒАНДАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ !!!